

Koszorúzási ünnepség

Holnap, április 11-én József Attila születésének 75. évfordulóján koszorúzási ünnepséget rendeznek a Dóm téren, a költő panteonban álló szobránál. Déli 12 órakor az egyetemi énekkar vezeti be a megemlékezést, majd Fodor Zsóka, a Szegedi Nemzeti Színház művésze mondja el József Attila Ars poetica című költeményét. Ünnepi beszédet Tóth Béla József Attila-díjas író, az írócsop-

ortkára mond. A szobornál elhelyezi az emlékezés koszorúját az MSZMP Szeged városi bizottsága, a KISZ Szeged városi bizottsága, a Hazafias Népfőrt Szeged városi bizottsága, az írószövetség dél-magyarországi csoportja, és a Szeged megyei városi tanács vb művelődésügyi osztálya. A koszorúzási ünnepség a költő Téli című versének kórusváltozatával zárul.

Kiállítás

Mai magyar képzőművészek József Attilát idéző alkotásai kiállítás — a költő születésének 75. évfordulója tiszteletére — szerdán a **Petőfi Irodalmi Múzeumban**. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, a József Attila Emlékbizottság és a múzeum közös tárlatán a tavaly novemberben meghirdetett képzőművészeti pályázat anyagából válogatott műveket mutatják be. A pályázaton művészeti életünk számos jeles képviselője vett részt: összesen 152 alkotó 328 műve érkezett be, ebből 83 művész 129 kompozícióját választotta ki a zsűri a kiállítás anyagául. Festmények, szobrok, kispasztikák, grafikák, fotomontázsok, textilkompozíciók egyaránt láthatók a tárlaton, ám a modern képzőművészet törekvéseinek sokféleségét is érzékeltető, különböző műfajú alkotások köztök a József Attila-i gondolat vállalásában, az életműve iránti elkötelezettségben.

A kiállítást Major Tamás Kossuth-díjas színművész szavalata után Juhász Ferenc Kossuth-díjas költő nyitotta meg. Beszédében méltatta József Attila egyetemes emberi értékeket hordozó munkásságát, s azt a folyamatosságot hangsúlyozta, amely a ma művészenek másképpen szóló, de ugyanazt akaró, e munkásságot megőrizve meghaladó eszmei programját jellemzi.

Ez alkalmal adták át a pályázaton díjat nyert alkotóknak a rendező szervek jutalmait is. (MTI)

Átadták a Kazinczy-díjakat

A Kazinczy-díj bizottság az idén Nagy Attilának, a Thália Színház és Papp Jánosnak, a veszprémi Petőfi Színház művészenek ítélte oda a Péchy Blanka érdemes művész alapította díjat.

A díjakat a közelgő költészet napja alkalmából Pozsgay Imre kulturális miniszter nyújtotta át szerdán. A Kulturális Minisztériumban rendezett ünnepségen részt vett Péchy Blanka és jelen voltak a díj korábbi kiíntetettjei, színművészek, versmondók, magyar szakos tanárok, rádió- és tévé-

bemondók. Pozsgay Imre köszöntőjében emlékeztetett arra, hogy Péchy Blanka húsz esztendeje létesítette alapítványát, és 14 esztendeje az alapítvány kamataiból azokat díjazták, akik szépen beszélik a magyar nyelvet. A díjat odaftelő bizottság az idén ismét színművészeket tüntetett ki, olyanokat, akik közismertek tisztán, szép kiállításokról, szép orgánnumokról, magas színvonalú beszédkulturájukról. Köszöntötte a díjjal újonnan kitüntetetteket az alapító Péchy Blanka is. (MTI)

Népfőrtmegbeszélések

Ülést tartott tegnap, szerdán a Hazafias Népfőrt megyei szervezési és módszertani bizottsága. Molnár Sándor, a népfőrt megyei titkára tájékoztatót tartott az ideai országgyűlési képviselő-és tanácsai választások munkaprogramjáról, valamint azokról a tennivalókról, amelyek a járásban tevékenykedő népfőrtaktivistákra várnak. A résztvevők végül megvitatták a népfőrt

megyei bizottsága és a TE-SZÖV megyei szövetségének elnöksége közötti együttműködési megállapodás tervezetét.

A népfőrt Belváros III. számú körzeti bizottsága is értekezletet tartott a körzeti lakói részére, ahol a tanácsai és képviselőválasztások tudnivalóiról, az előkészületekről tájékoztatták a megjelent mintegy 160 embert.

Akció a közlekedés biztonságáért

Az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács, valamint a megyei és a városi KBT-szervezetek az idén április 10. és 16. között rendezik meg tavaszi közlekedésbiztonsági akciójukat. Mától tehát a szokottnál több figyelemfelhívó plakátot láthatunk már az utcákon, a tömegközlekedési járműveken is. A szegedi városi és járási KBT akcióprogramjában valamennyi korosztályra gondolt: az óvodákban a *Közlekedünk* című képes kivágófüzet, az általános iskolásoknak az e célra nyomtatott órarend és könyvjelző, meg a *Két keréken* című, kerékpárosokra vonatkozó szabályismertető ad tanácsokat. Képes KRESZ-ismertetőket juttatnak el a motorosokhoz, autósokhoz: a *Házi Jogtanácsadó közlekedési témájú füzetét*, az *Autós mindentudó* című könyvecskét is megnövelt példányszámban terjesztik majd.

A ma kezdődő akció szervezői közlekedési témájú kisfilmek vetítését kezdeményezik a mozikban és a nagyobb üzemekben. A Komocsin Illés úttörőcsapat és a járási úttörőszázad foglalkozásain, a gépjárműbárárt szakkörökben is a biztonságos közlekedés szabályairól esik a legtöbb szó ezen a héten. Az óvodások, iskolások az *Évi közlekedni tanul* és a *Stop! Közlekedj okosan* című filmekben láthatják viszont kedvenc szereplőiket, és ismételhetik át a már megtanult szabályokat.

A felnőtteket az üzemek, sportnyalák, nagyobb üzletek hangosbemondói figyelemzik a fokozott óvatosságra, s a biztonságtechnikai követelményekre. Ez utóbbiak megtartását segíti

az autókлуб is: április 14-én 6-14 óráig ingyenes fényképező-beállítás és fékhátsóértesítő kérésnek a klub műszaki állomáson azok is, akik nem klubtagok. A KPM Autófelújításte térítés nélküli közlekedésbiztonsági vizsgálatra hívja a gépjárművezetőket május 3-án 7-13 óráig. Az AFIT XI. számú vállalatának KISZ-esei pedig mátlól kezdve egy héten át műszeres kocsiikkal elkísérik a közlekedési járórköket, s a hibásan működő fényzőrköket az ellenőrzés után ingyenesen beállítják. A defenzio vezetés alapelveit és gyakorlati szabályait ismerhetik meg az érdeklődők az

autókclubban április 14-én este 6 órakor kezdődő előadáson, melyet önkéntes vizsgálóval zárnak.

Vizsgáznak a fiatalok is: az úttörők szakrörökben, önkéntes kerékpáros vetélkedőkön és műszaki vizsgákon, a segédmotorosok pedig tanfolyamuk záróvizsgáján. A városi és járási KBT aktivistái forgalombiztonsági órájaron vesznek részt az idén is.

A városi tanács vb építési és közlekedési osztálya, a városrendnökség, a KPM közúti igazgatósága munkatársai a közutak karbantartásával, a közúti jelzések felülvizsgálatával vesznek részt a közlekedésbiztonsági hét kezdődő programjában.

A fekete varázsló ajándéka

Színes, szinkronizált szovjet mesefilm, Írta: V. Fedoszejeva és I. Olisanzkij. Fényképezte: H. Trandalfilov. Zene: K. Volkov. Rendezte: Borisz Ricarev. Főbb szereplők: Jelena Kondratyeva, Borisz Cseserbakov, Larisa Danyilina.

Ha látné a gyermekeinknek népi mitológiaoktatás, ezt a filmet nyugodt lélekkel lehetne ajánlani. Gyönyörű színes felvételek, természetfilmekbe, netán turisztikai hirdetésekre való képek — s mindez az orosz tájról és régi népeletről. Ami pedig az orosz nép évszázados mesemítológáját illeti: szépen „összehozott” mese segítségével minden

jelen van itt: a Földanya, a kovácslegény, azután Matrjona, a nyírfaligetek és halastavak között található, faházakból álló falu magányos asszonya, szépséges leánya — na és persze maga a fekete varázsló, akinek menyaszonny ruhájjándéka a bonyodalmakat elindítja. Fura módon az kissé zavaró is, ami ebben a filmben jó: az alkotók olykor mintha túllent felnőtesen belefeledkeztek volna a különben igen jó eredménnyel dolgozó népi mesevilág vizuális szépségeibe. Gyermekeknek viszont, akik hasonló stílusú filmek esetén is nyilván mindig azonos

A Tisztatáj József Attila-száma

A magyar szocialista líra kimagasló alakjára, József Attilára emlékeznek az áprilisi Tisztatáj. A műfajilag is sokféle József Attila-tömb élére a hetvenöt éve született költő életműve egyik legjobb ismerőjének, Fodor Andrásnak az írása került. Fodor a Bánat című vers alapján mutatja föl a művészi tökéletesség példáját. Verselemzés *Tasi József* munkája is: a szerző — Kétféle „Ars politika” al-címme — a sokat vitatott Ákácokhoz című verset értelmezi. József Attila „... már pályakezdőként — alig tizennyolc-tizenkilenc évesen — egyesíti magában a Nyugat első nemzedékének szimbolista-impreszionista vívmányait Petőfi lendületével és természetességével” — állapítja meg a tanfolyan című esszéjében *Alföldy Jenő, Horváth Béla és Levendél Júlia* tíz évvel ezelőtt izgalmas József Attila-könyvet jelentetett meg. A szerző- és házaspár mostani „négykezében” olvashatjuk: költőknél „a szemlélni a világokat... nem a passzivitás jelmondata. hanem a szellemi függetlenség pozíciója. Nem térni ki semmiféle kaland elől, megfontolni minden aianlatot, de nem kötődni soha semmiféle dogmához, amely zárt és végleges magyarázatot ad”. Mőser Zoltán a József Attila-líra és a népdal összefüggéseit vizsgálja meg, *Szigeti Lajos* pedig egy motívum történetét kísérel figyelemmel. Kiss Dénes jegyzete a Kész a leltár című híres vershez kapcsolódik.

Tóth Béla az élő kortársak emlékezéseit gyűjtötte össze. „József Attila születésnapján nem is szándékolhattunk többet, mint tisztelünk, szeretetünk parancsára főlészdni halványuló lábnyomából az utolsó morzsát is, azoknak a kedves tanulóársaknak, pajtásoknak a segítségével, akik szívesség voltak feltve őrzött emlékeket olvasóinknak átengedni” — írja Tóth Béla. Az ifjú költő makói olvasmányairól Tóth Ferenc közöl adatokat. Kiss Mária József Attila kiszombori nyarának talán leghitelesebb történetét írta meg.

Két költő is József Attila emléket idézi az áprilisi Tisztatájban. *Baka István* Is-ten fűszála és *Agh István* József Attila csillag és medáliái című verse nem véletlenül került hangsúlyos helyre. *Csoóri Sándor, Kerestűry Dezső, Kiss Benedek, Dobozi Eszter, Aczél Géza és Szöllösi Zoltán* verseit olvashatjuk meg a folyóirat új számában. — Nemrég jelent meg Farkas Árpád romániai magyar költő Alagutak a hóban című verseskötete, mely az egyetemes magyar irodalomban is esemény. Ebből az alkalomból közli a lap a barát és költőtárs, Kovács István írását. A Kritika rovatban pedig Görömbeli András bírálata jelent meg a kötetről.

Folytatódik a Hazai Tükrök rovatban Tóth Béla sorozata. A Tiszta-írás legújabb állomása Kőlcsey faluja, Szatmárcseke. A Kelet-európai nézőben Kovács István Jerzy Robert Nowak

magyar esszégyűjteményét ismerteti. (Nowakról, a magyar kultúra egyik leglelkesebb lengyelországi terjesztőjéről egyébként néhány héttel ezelőtt láthatunk emlékeztető portréfilmet televízióban.) Kritika jelent meg — Farkas Árpád említett műve mellett — Kiss Ferenc Kosztolányi-monográfiájáról is. Az „érett Kosztolányiról” írt kitűnő irodalomtörténeti munkát *Greza Ferenc* értékeli.

A Művészet rovatban *Pály G. István* a Kolozsvári Magyar Színház budapesti és szegedi vendéjátékáról számol be. *Ablonczy László* pedig a színház európai hírvé főlrendezőjével, Harag Györggyel beszélgetett. „A magyar színjátszást nem azzal kell gazdagítani, hogy bizonyos külső jeleket vesszünk át más országok vagy más népek színjátszásának a látványából, hanem a saját tradíciót kéne kikutatni.” Az idézett mondat töredékét tartalmazza csupán Harag György — magyarországi színházi életre is érvényes — megállapításainak. A vidéki színházakról még egy megszívlelendő gondolat: e színházak „átka többek között az, hogy önkörében öndrukkerekkel dolgozik, kis körben kényeszerű mozogni és ott vajúdnak. Ilyenkor a konfrontációk során meglepetések érik, mert egész más a külső értékelés, mint a belső”. — A Tisztatáj áprilisi számához — József Attila versei alapján — *Héssz Ferenc* készített illusztrációkat.

A plakátok háttérországában

Az 1917-ben kezdődő világméretű forradalmi hullámot némi késéssel, de mintegy negyedszázados időszakra kiteljesedve követte a „művészeti hullám”. A politikai-társadalmi változások viharai az addigi művészetek állóvizet sem hagyták érintetlenül, s ezek a hullámverések hosszú időn keresztül gyűrűztek Európán. Különös jelentősége van e korszak történetében a Magyar Tanácsköztársaság 133 napjának és hatásának az egész kulturális életben. Az alig több mint négy hónap eseményei, utóregzései, tanulságai és hatásai mintegy másfél évtizeden át erőteljesen hatottak a legprogresszívebb törekvésekre. A korszak kimagasló művészettörténeti értékei a Magyar Tanácsköztársaság plakátja. *Berény Róbert* fegyverbe hívó mat-

róza, *Biró Miklós* kalapácsos munkásalakja, *Uitz Béla* vöröskatonái immár mindenki számára ismerős és tartalmas jelképek. Kevesebbet tudunk viszont a Magyar Tanácsköztársaság művészeinek más irányú tevékenységéről, grafikai munkásságukról, szellemi csoportosulásaikról, a napi politikához közvetlenül nem kapcsolódó művészeti, eszmei töltéséről, tartalmáról. Ennek nyomvonalaira lephetünk, a plakátok háttérországában tehetünk tanulságos kirándulást a Köz-művelődési Palota Kupola-Galériájának most látható kiállításán.

A történelmi korszakot szegedi újságok kinagyított oldalai idézik. A Szegedi Vörörs Újság, a Szeged és Vidéke, a Szegedi Napló és a Délmagyarország szalagcímei, felhívásai, dekrétumai az események sűrűjében vezetnek bennünket. Közöttük a kiállított alkotások erőteljesebb társadalmi-politikai koordinátarendszerbe helyezhetők, bizonyítván a művé-

szak tudatos társadalmi elkötelezettségét, azt a szellemi-eszmei kapcsolatot, mely e korszak avantgard törekvéseit megővta a pusztán „formák forradalmát”. *Uitz Béla, Molnár Farkas, Moholy Nagy László, Bortnyik Sándor* és főképp *Kassák Lajos* képviseli legpregnansabban a konstruktivista törekvések hazai eredményeit, a képarchitektúra tartalmi és formai egységét. Az analitikus művészet szemlélet, az alapformák keresése mint formai, rendszerentérszi szándék és az aktívizmus, a tettekészség és tettekre hívás, mint gondolati töltés találkozik ezeken az alkotásokon. *Máttis-Tensch János* lendületes expresszív nonfigurációja, *Nemes Lamberth József* fölkokozott tollrajza, *Derkovits Gyula* erőteljes és gondolatokkal terhes önarcképe és *Tihanyi Lajos* párizsi háztetői az oldottabb, formailag kevésbé summázott, de mondanivalójával az előzőkhez kapcsolódó törekvések képviselői.

T. L.

Országos pedagógiai konferencia

Az 1981-82-es tanévtől jogi kart állítanak föl a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen — jelentette be *Polinszky Károly* oktatási miniszter a Kazincbarcikai rendezett országos pedagógiai tanácskozás szerdai megnyitóján tartott előadásában. A miskolci jogászképzés megszervezése része annak a törekvésnek, hogy a felsőoktatás szerkezetét a népgazdaság igényeinek megfelelően módosítsák. Az új jogi karon kiemelten foglalkoznak majd a szerzői jog, az iparjog és a munkajog oktatásával.

Az oktatási miniszter előadásában áttekintette a magyar oktatásügy helyzetét és az időszerű feladatokat.

Hangoztatta: az oktatás korszerűsítésének feladatait megkövetelik, hogy a minisztérium foglalkozzon a pedagógusképzés reformjával is. Az országos pedagógiai konferencia megnyitóján ki-oztatták a szaktantermi oktatás és a munkára nevelés témakörében erre az alkalomra kiírt pályázatok díjait. (MTI)

D. L.